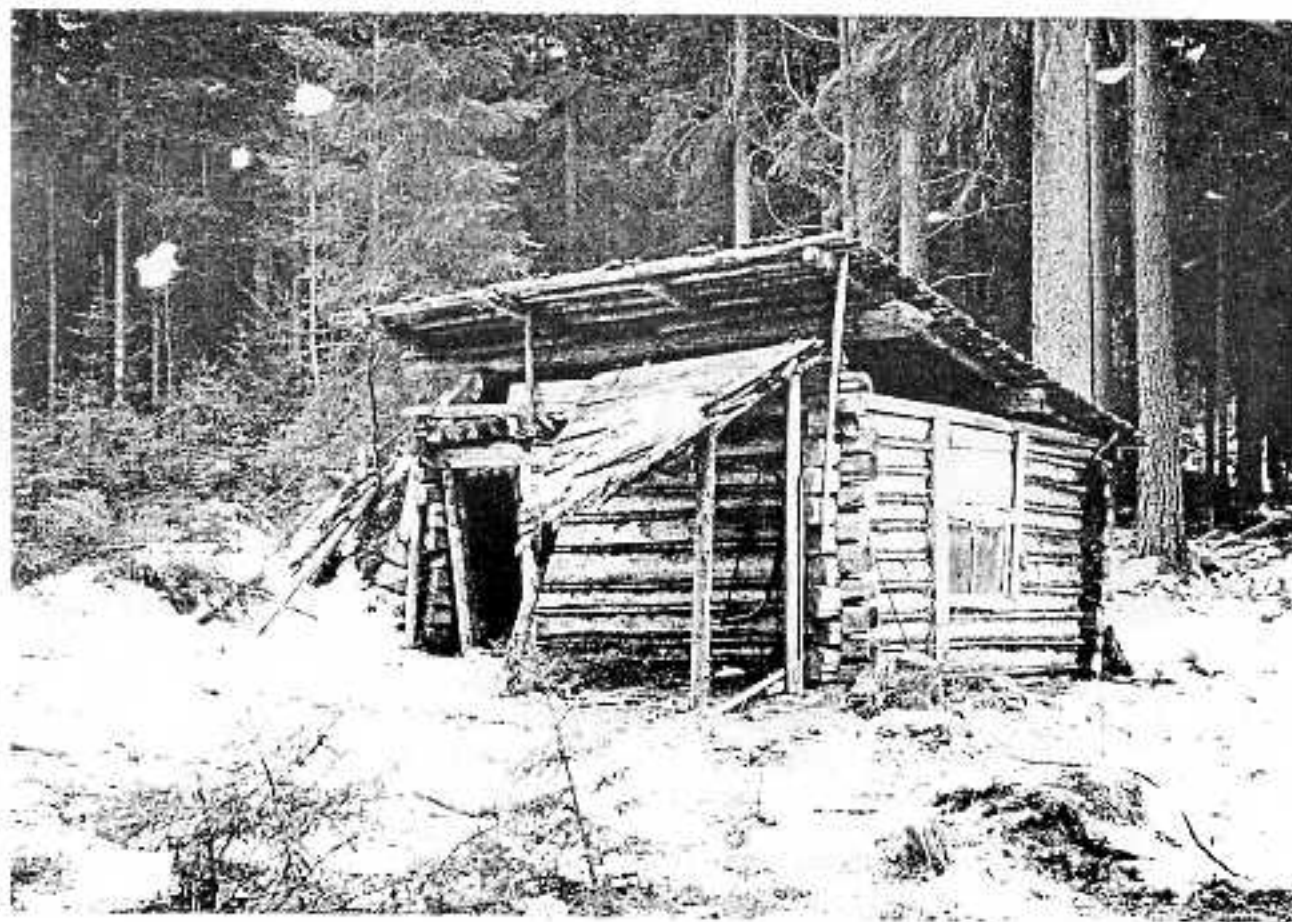

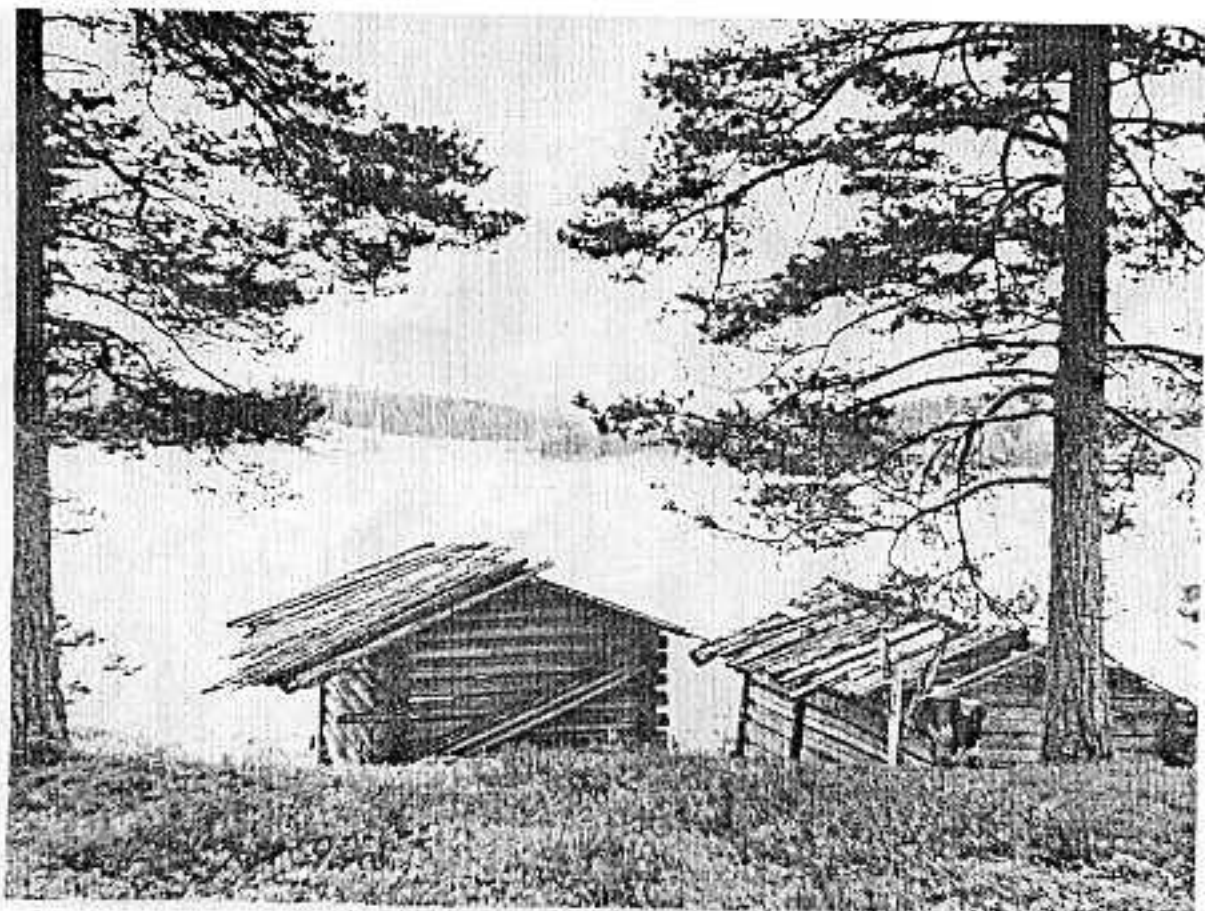
Nåsvargen

Årgång 12 nr.2, utkommer med två nr. per år juni & dec.
Dec. 2005 NÅS HEMBYGDSFÖRENING PRIS 30 KR.

Tånggrings koja vid Lesbörn fanns kvar till början av 80 talet men är nu borta, användes vid kolning i Svansbergstrakten på prästskogen in på 30 talet

Foto av Lars Täpp.

Båthusen i Orsälheden med sjön Orsälven i bakgrunden

Den finns även på Bergslagens verkstypningskonferens,
i Skandinaviska skogarna på franska Centrexkonfer-
ens, på spanska Högskolan, vid foten av Östsvensk
Gruvbyrå, på tyska vid lärobokverket och
framför allt i Rolands alla skogar och där den
fråga gäller även rätt med en SIT RIGHT!!

SIT RIGHT!

...VI FÖR ÄVEN
MOBILA NIVEL-
LERINGSSYS-
TE M. HYDRAULIS-
KA ROTATORER
MED TILLBE-
HÖR. ÄR DU IN-
TRESSERAD
RING GÄRNA
ROLAND ELLER
KLAS!

Särst döm ut "Tiltplatta" ö" Rotatorn"

Närsjövägen 36 780 53 NÅS
Telefon 0281-300 30 Fax 0281 - 595 107

SIT RIGHT

SIT RIGHT RKN AB

Finmarksvägen Nås -Laxtjärn 100 år

(Att det gick ut en idé från gården i Västerfallet på att det borde byggas en väg från finnmarken till Nås kyrka och på så vis få bättre kontakt med sin församling speciellt när det var begravingar och sjukdomsfall och även människorna från finnmarken och Nåsbor skall kunna komma närmare varandra.

Och att många liv gått till spillo genom att de ej kunde komma fram i tid på den ca 4 mil långa sträckan.)

Att sedan fd. häradsdomaren Olle Väster var den drivande att få till stånd denna väg byggd trots många motvilliga kommungubbar och att Nåsborna hade sina skogar ända till Narsvägen som ligger 2 mil från Nås.

Vägstyrelsen i Nås vägdistrikt som bestod av Floda Nås Järna och Säfsnäs socknar de tillstyrkte enhälligt att få till stånd vägen fast de ej fick en enda meter på sina kommuner, så mycket mer förvånande när Nås kommun som fick vägen helt genom sina ägor satte så hårdnackat motstånd mot en så rimlig begäran.

Men det fanns två personer i Nås som tog finnarnas sak an, det var prosten Granberg och Dr. Vadsten som skulle hjälpa finnarna fram i denna vägfråga, de ordnade en skrivelse som var underskriven av Dr. Vadsten på att det hade kunnat räddats 4 människoliv om vägen funnits och hjälpen kunnat komma fram i tid. Men motståndarna kom också med sina inlagor och det hände inget mer.

Men så en dag tog Olle Väster te fötterna och gick till Falun och begärde företräde hos länsstyrelsen och få tala ve dom om finmarksvägen, och där vann han gehör.

Landshövdingen i Kopparbergs-län Oelreich gick igenom alla papper som inlämnats både Granbergs och motståndarnas och yttrade då att det kommer att bli en tvistefråga men jag kan lova Väster att jag själv skall se hur den här saken ligger till och skall själv på ort och ställe bilda ett omdöme innan jag kan ge några förhandslöften. Ja, sa Väster det finns ingen bekvämare väg än att ta tåget till Hörken och den smalspåriga biten till Fredriksberg, och därifrån gästgivarskjuts upp till Tyfors eller Kvarnberget. Vi har en rätt bra kärrväg där, sen vill ni nog inte köra längre men vi kan ordna

med någon arbetsvagn och sätta en stol i och möta landshövdingen i Kvarnberget och köra honom till Laxtjärn.

Där vi mena att den nya vägen skall skära den gamla finmarksvägen som gått genom Laxtjärn och söderut mot Tyfors och där skall vi gå österut och sen finns det ingen annan råd än ta rida, men vi skall skaffa hästar och sadel och broa myrarna och sedan skall vi be prosten bli må också samtidigt som han kan tolka våra önskemål. **“Ja jag lovar att jag kommer”** sa landshövdingen.

Dagen kom och Oelreich och prosten kom också, det var några stycken som var emot dom och körde dom till vägforsningen vid Laxtjärn. Här mötte Väster med en häst, Johannes Jansson från Flatsjöfallet med en annan häst med sadlar på och en hel del gubbar till som va må ifall nåt skulle hända. Och en del av bygdens befolkning som på avstånd mött upp för att se på landshövdingen som kom te orten, å prosten deras som skull sta och si på den väg som di ha drömt om å tänkt om i mannaminne.

Oelreich klev upp på första hästen den som Väster ledde och på den andra som Johannes Jansson ledde klev prosten upp på och färden kunde börja genom finn-markshygden.

När di kom till älva ve Kölaråsen så mött dom en som finmarksborna int tyckt så mitjy om, hä va Bergslags förvaltarn på Lindesnäs den stränga Sundblad. å han ba ta få tal må landshövdingen

Då säger Sundblad “jag ha farit emot hit för att tala vid landshövdingen, den här tokiga idén som finnarna har för sig, att de skall ha en väg, det blir aldeles för dyrbart för en så här fattig byggd, så det kan vi aldrig vara med på, å jag som förvaltare för bergslaget jag sätter mig bestämt emot det. Å ja vill framhålla att vi har på Lindesnäs en varubod där de kan få råg och mjöl och salt, å nåt annat behöver de väl inte. Å dit kan de ro på sommarn över Narsjön och ända hit ner och på vintern kan de köra det på slåde, å jag kan inte förstå att så mycke pengar skulle kastas bort på en väg här i obygdén. De är något aldeles oresonligt, de är någon fix idè de här finnarna har fått, Å det där får vi lov att se över och rätta till så det inte går och blir nåt tok och låt gubbarna gå vart de vill och Landshövdingen kan följa mig i båten hem till Lindesnäs det är skönare än att sitta på hästryggen.”

Då sa Väster:

"Hör landshövding, får jag säga någonting å?"

"Ja visst", sa landshövdingen. "jag va ju opp och ba att landshövdingen skull följ oss och se våra bekymmer. Bergslage skull int vis upp någonting. "Än då är vår sak" sa han, som vi vill ha fram. Å då lova landshövdingen han skull följ mej. Å jag hoppas, landshövdingens ord härvidlag står fast. Visst kan då hända, att då finns salt, å då finns råg och mjöl på Lindesnäs, å då kanske går an å fraktat som han säger också- ja vill int förnek då," sa han. Men då finns andra saker, som motiverar vår framställning om en väg. Här rätt sör," san," vi kan int si stället, men då va Gräsfallet här, då ä ungefär tre fjärdingsväg härifrån, där vi står nu. Här bodde ifjol- ja han bor där än, å har bott där i många år, en arrendator åt Fredriksbergsbruken, som heter Finnström. Hanses hustru ble sjuk, barnsängssjuk, och feck en pojke. Å de händer ju här, å då får ju den ena grannkvinnan hjälpa den andra, då ä inte annat möjligt. Men hon blev sjuk så svårt, å ho blev int bättre, å ho jämra sig å ho låg i två dagar, å ho bara jämrade å sa ho skull dö. Å den här gumman som hjälpt henne ve barnbörden här, hon var så förtvivlad hon ögg å såg hur sjuk hon var. Å te slut så feck dom bud på gubbarna, å även Väster då, å sa: "Vi måste ordna på nå vis ändå, å få henne ner till sjukstuga i Nås hur då än blir".

Det var i värsta värlossningen. Det var ungefär en alns djup snö i skogen å sommarvägarna, nå andra vägar fanns inte, för Närsen han bar inte, för det var för långt på våren, än di måste hålla sommarvägen sör ikring. Å di hade en häst, å en sadel på. Å hit, här på den här hästryggen, så lyfte di opp den sjuka kvinnan å band fast henne. Å sen geck då en man på vardera sidan å stödde henne, å en som ledde hästen. Hästen han gick fram, det ena steget så bar då, andra busa då, å då busa å för. Å förstår i va den sjuka kvinnan härav skulle få utstå svåra påfrestningar.

I alla fall så kom dom sent omsider fram till Frösaråsen, dit de ha ställt sin färd. Då va närmast landsvägen-där di skull träffa den. Å då var hon akdeles slut, å hon storjämrade den här Finnströmsgumman, och sa: "Hjälp mig in på köksgolvet, för nu dör ja," sa hon. Å di tog ner henne å bar in henne på köksgolvet. När hon ha lågi där ungefär en timme, då födde hon sitt andra barn, en tvilling till den första.

Å di feck ta reda på den där. Sedan feck hon lov å ligga där i den gården nära nätter, te hon blev så pass kry, så di må släda och häst kunn frakta na ner till Nås sjukstuga. Å här återvann hon hälsa om några dagar å feck återvända te sitt hem å sitt myckna arbete".

"De där ä nånting," sa han "som inte Bergslage kun ge oss hjälp mä mä sin matvarubod på Lindesnäs. De här förekommer många gånger. Kanske inte så svåra fall, men ändå svåra fall kan förekomma å jag skull kunn räkna opp många"- "Då behövs inte, Väster", sa Oelreich. "Jag följer med Väster. Du får fara hem, Sundblad." Sundblad, han var så snopen, när han feck gå ner till sin båt och fara, å Oelreich, han följde mä gubbarna hela vägsträckningen.

När han sen kom hem till Falun, då dröjde det inte mer än ett par vecker, då hade Nås tingslag åläggande att bygga en väg ifrån Lindesnäs å fram emot Sägen. Det var en stor epok i bygdens historia.

Denna väg blev påbörjad 1905, å sen dess hade finnmarken fått en förbindelseled ner till bygden, å denna väg knöt Nåsbygden å finnmarken samman. Å Väster, han ha gjort sitt också genom sin begåvning oppi finnmarken, och även nere i Nåsbygden. Å därigenom ha då gjort, att dessa sockendelar, som hade så svårt för till känna varandra förut, di ha kommit varandra nära, å nu bedömer di, som sagt var, varandra efter sina gärningar, å inte efter gamla fördomar.

Utdrag från A Berglunds bok

Finntildaresan

*Ake Byström, Stig Johansson,
Ernst Hemming, Nisse Pettersson,
Anders Karlsson, Anna-Brita Karlsson,
Ake Johansson, Lars-Ake Westling*

“Finntildaresan”

I mitten av juli månad anordnades en jubileums bussresa från Nås till Sågen med uppehåll vid Näsens Bystuga där förplägnad och litet information om finnvägens tillkomst. En restaurerad äldre buss lånades upp från Smedjebacken tillhörande Anders Karlsson och som chaufför var en Flatby son Lars-Åke Westling som utvandrat till Smedjebacken och har själv åkt Finnbussen från Flatbyn till skolan i Nås på 50 talet.

Gamla bussförare som kört Finnbussen var med och berättade om sina episoder med passagerarna och en av förarna som körde kontinuerligt tills busslinjen lades ner var Nisse Pettersson även han bodde på den tiden i Flatbyn numera i Ludvika. Och även Ernst Hemming som också körde ständigt onsdagar från 1954-1967 men vikarerade även på andra turer.

Åke Byström, Stig Johansson, och Målar Åke var också förare som gav historik likaså Anna-Brita Karlsson som lärt känna vägen som barn och följde med som vägvisare åt nya okända förare före sin egen skoltid, alla hade en hel del att berätta från skolskjutstiden med Finntilda.

**BIL & MASKIN I
DALA-JÄRNA AB**

**TEL. DALA-JÄRNA 0281-13344
NÅS 0281-595700**

Efter genomgången i Näsens fortsatte resan mot Sågen medan bussen stannade till på de platser som var aktuella förr. Efter Näsens så var det Fagerberget som hade sin hållplats ca. 2 km ner vid finnvägen sedan vid Västerfallet och Lövhagen dit även barn från Näveråsen och Älgåsen kunde få gå sedan vid Kölaråsälven där de fick gå från Kölaråsen Alderberget, Hinkberget, Filptorpet och Gräsfallet, nästa var Ödeby, Flatsjöfallet, Flatsföbodarna medan nästa var Flatbyn, Flatberget, Bullerberget och sedan Bengtsåsen, Jordbärsfallet och sist Burängsberget och Röberget. Skolorna på finnmarken försvann allt eftersom byarna blev avfolkade och efter 1967 ersattes finnturen med speciell skolbuss av minibuss format och den körs än idag med skolbarn från de byar som har barn i skolåldern. Finntilda som den första bussen kallades var en buss med lång yttre motorhuv och en Hasselman motor, den sägs finnas kvar men kan vara en kopia av rätta Finntilda och finns i Värmlands Kil i privat ägo.

Skolorna försvann sedan succetivt efter att barnfamilerna minskade av i finnbyarna. Skolan i Kölaråsen lades ner 1940, i Nilsudden 1942 likaså i Näsens medan den i Laxtjärn var kvar till 1946 för att dessförinnan blivit flyttad från Storfallet. I Sigfridstorp och Digerliden vilka alternerade men den var kvar till 1948 och där skolan fick vara kvar längst var vid Håvberget på östra finnmarken och det var till 1951 med undantag att den var nedlagd i 6 år mellan 30 och 36.

En höstkväll var Kjell Persson boende i Ludvika inbjuden till bygdegården för att prata om bussmetropolen Nås han kommer ursprungligen från Sågentorpet och senare Grönfallet vilket han fortfarande har kvar i sin ägo och berättade om sina år som bussförare reparatör och även bilskollärare men främst om sina bussturer mellan Nås och Ludvika som var en aktiv linje på 40, 50 och in på 60-talet. Turerna gick mest Nås-Lindesnäs-Lövsjön-Norhyttan-Sunnansjö-Ludvika. Men även turen över Fredriksberg-Gravendal-Hörken-Ludvika var också trafikerad Han körde senare på utlandet och ner på kontinenten innan han började som bilskollärare i Ludvika Anna-Brita Karlsson hade bjudit dit Kjell som gav denna intressanta berättelse för ca 15-20 lyssnande Nåsbor.

„DIREKT TILL DITT
BATTERI MED VÅRA
LADDARE....

VI UTVECKLAR OCH TILLVER
KAR BATTERILADDARE FÖR
STÄDMASKINER OCH RULL-
STOLAR.

TELEFON 0281 - 30 400
FAX 0281 - 30 666

“Bons Anders”

i dörröppningen på Ingmarsgårdens härbre i
Näs Socken Dalarna.

Bons-Anders var den siste masen som ännu
bar långpälsen och läderförskinnat i
Kungariket Dalarna.

Så skriver Per Forsell på baksidan av den tavla
som han fotade 1947. Tavlan var nr 1 utav 50 st
som Hembygdsföreningen mottog av Henrik
Brant från Vansbro som Per Forsell skänkt till
Vansbro sågverks kontor när han var och hälsade
på sin bror i Vansbro.

Bons Anders var en stor personlighet på sin tid
han jämte Fins Erkä och Fällinggubben var de tre
skäggyrda orginella gubbar som blev
ihågkomna av kungen när han besökte Näs på
slutet av 40 talet. Bons Anders bodde på Finnön
ända till sin död och när utläsningsseremonin
som hölls i hans trädgård pågick så kom
ångtåget, saktade ner farten, blåste i ångvislan
och lokföraren stod i dörröppningen på loket och
gjorde honnör för Bons Anders. Han var en känd
personlighet som gick bort.

Skräftrisa= ????
=(röhröfsull)

*Sveriges schackförbunds
Karrespondensschackkommitté*

Näs Schackklubbs medlemmöte 8/12 1957

Enär klubben ej varit verksam sedan år 1952 pålyste vi ett möte i Hjärpholms pensionat den 8/12 genom annons i Vansbrbladet, med uppmaning av alla schackintresserade att infinna sig denna dag kl 14,00 för diskussion bl.a om vi skulle fortsätta där vi slutade 1952. Ett tiotal infann sig och för att nämna några framför de andra var bl.a de 4 yngsta förmågorna som blivit aktiva sedan klubben sist var verksam Och sist men icke minst de två älsta uvarna "Robert Lind och Tjapp Isak Persson" vilka år 1923 voro aktiva i dåvarande Näs schackklubb.

På mötet beslöts enhälligt:

1. Att: fortsätta där vi slutade för 6 år sedan
2. Att: speldagarna bestämdes till söndagar
3. Att: hyran skall bekostas enskilt av spelarna.

Ett litet utdrag ur protokollet som var undertecknat av Bertil Lissjanis.

Klubben verkade ej kom till någon mer fortsättning trots detta möte. Och den 3/12 1951 meddelades att Näs Schackklubb upphört att fungera och protokoll finns endast från den 6/2 1950 De aktiva då var Lars Tjapp, Isak Persson, Bertil Lissjanis, Nils Persson, Robert Lind, Olov Persson, N. Erik Andersson, Helmer Gustavsson, Lennart Bergkvist, Anders Zinderland, Arne Dalfors, Gunnar Fransson, Gunnar Hedström, Ole Klängenberg, Ingemar Larsson, Ernst Norström, Vilhelm Jonsson och Lasse Larsson.

Den som upprätthållit Schackverksamheten och spelet härefter har varit Lars Tjapp som spelat schack på korrespondens och samtidigt haft koll på radio schack ända till för bara några år sedan, när han gick bort i våras, efterlämnade han en hel kasse med urklipp på veckans schacklägen så hans intresse har varit makalöst, han var för övrigt materialförvaltare i den dåvarande klubben .

Lars Tjapp var även en av Västerdalarnas främsta orienterare på 40 och 50 talet vilket gjorde att han var den naturintresserade människa som han var. Och han gjorde inte den minsta varelse förnär. Han var också en duktig fotograf vilket visas av de bilder som finns publicerade i denna tidskrift.

Lars Tjapp tänker över nästa drag i sitt korespondans spel

Var det inte längre gör att två med försäkring och försäkring är det viktigaste till!

HÄR!
finns hjälpen.

**HEMMINGS
ÅKERI**

Specialister på Hus
och Skogstransporter
och.
....Kända för snabba
transporter

Hemmings Åkeri AB

PER & BÖRJE

Specialitet
Skogs- & Hustransporter

Storbyn 12
760 53 Nås

Tel + fax: 0261-300 90
Per mobil: 070-213 68 99
Börje mobil: 070-263 13 54
Mail: hemming.ab@xpress.se

Nu Sivs e vi klarä
mä vältä i Byholma
sö nu k öm vi hem
ö fir jul!

Från Tipers Eriks 50 års kalas i Baracken 1955

“Skol Erkä ”

Han var en färgstark personlighet med ett mustigt språk, tvärsäker och med ett brinnande intresse för hästar och kraftkarlar. En häst som han framhöll aldeles extra och som lystrade till namnet “Öst Olårs Lortblatjen ” och ifråga om kraftkarlar fanns en som kallades “Fassbro Erkä ” (Gustavs Erkä) och som bodde på Heden där sedermera pingstvännerna hade sin lokal (detta som lite bakgrund).

Det var på den tiden när Jack Dempsey var världsmästare i tungviktsboxning, några unga spjuvrat som visste hur dom skulle få gång på Skol Erkä, frågade honom: “Hur tro i hä ha gått om döm a tuss hop Fassbros Erkä mä Dempsey”? “Fii faan, han a riv tvärtände av än”.

Hans “Fii faan” var en ständigt återkommande inledning i hans argumentering

Förmodligen samma spjuvrat fanns till hands när Kung Gustav V visiterade Näs kyrka. Kungen och hans sällskap kom i bil, spjuvrarna sa till Skol Erkä : “Hän e ful mittje för mer än en häst”! “Fii faan om je a aft Öst Oläs Lortblatjen skull je vir för döm i Kômtämättä”.

Han gick från högsta Skansbackan ner till Vivans kiosk på söndagarna och köpte Dagens Nyheter, klädd i svart kostym, svart hatt och kapp, det vita håret långt och tvärklippt. Han ingav ett intryck av integritet och respekt bland oss spolingar.

Han var farfar till tvillingpojkarna Ernst och Axel, när de gjorde sin rekryt på Dalregementet gjorde Skol Erkä ett besök i residensstaden då beslöt han sig för att hälsa på pojkarna på regementet. När han kom till kasernvakten blev han naturligtvis hejdad och tillfrågad om sitt ärende. “Je skull hälls på tvillingpojkar” sa an, men ni är väl så gammal att ni ej kan ha några söner här sa vakten, “Je kan fur vär farfar a döm för hellvitti” replikerar Erkä.

Skol Erkä och en kamrat hade varit på fiskafänge och han berättar: “Vi feck Åbbörer sôm lissl Jonpöjtjen” (en puckelrygg), åbbörar tjipplä ätt snö krokån så vi vart tvunjin gå bakôm en tåll då vi satt på mattjen”.

Fru Thelin och Skol Erkä träffades på Koperativa , hon säger: “så vackert väder vi har haft, till och med i fruntimmersveckan var det vackert”! “ Å pytt skit, Johanna var då e riktig pissruska hä ”!

Skol Erkä befann sig på Bergslagskontoret för att ackodera om vinterns timmerkörning, han talade om för forstmästare Thelin hur mycket han ville ha per nerkörd kubikmeter massaved och timmerstock, Thelin tyckte naturligtvis att det var aldeles för mycket “**det lutar ju med hela vägen**” sa han. (därmed ansåg han att man kunde kompensera det lägre priset med större lass) “Lut mä, hä lut mot, så väl så lång tjärnån lut mot”.

Bertil Hemming

En orsbo kommer med bil till Bäckbros kiosk någon gång på 70 talets senare hälft när han till 2 st flickor i 6 års åldern yttrar “Dä va fina pojkar ni var” Orsbon handlar färdigt och återvänder till bilen när flickorna besvarar orsbons glamor. “Vi är kullor vi gubbjävel”.

...TÄNKER NI BYGGA
PÅ TOMTEN...??

HÖR MED OSS!!

HJULBÄCKS

BYGG HB.

TEL. 0281-30172

070-3553349

En annan av våra roliga och kluriga Näsgubbar var Josefs Per, bror till Lars som var smed Joseph som var sotare och Anders som var riksdagsman, vise talman i riksdagen och sedermera redaktör för Mora tidningen därav kallad "Spalt-Olle".

Det var den tiden det fanns läkare i Näs och Dr. Silfverswärd var ganska ny på orten och trodde sig vara något så när bekant med byar gårdar och folk. Josefs Pers bror Lars hade blivit dålig och dom anhöriga hade ringt till doktorn som gav sig iväg och trodde han visste vart han skulle men istället svängde han in ett par hundra meter för tidigt efter Borghygatan och kom in till brodern Per, det var tidigt på kvällen och Per hade redan lagt sig och som alltid uppsökte utdragssoffan i kammaren vid sjutiden. Dr. Silfverswärd gick in, det var som vanligt olåst, ingen syntes till så han fortsatte in i kammaren fick syn på Per och tog för givet att han hade göra med en sjukling så han sa: "ligger ni ensam här ni?" "Ja"; sa Per, "je ant nån ligg mä je"!

Per hamnade av någon anledning på Falu lasarett och skulle röntgas i den ändan av kroppen som man vanligtvis sitter på, Per säger till personalen, "Nu gör i fur mittji kort för je a stora släkt"!

Under tiden han låg på lasarettet fick han brev från sin bror i riksdagen. Som avsändare angavs vise talman Anders Olsson, sköterskan undrade förstås och Per sa, hä e bror män. Sköterskan blev vederbörligen inponerad och sade, har Per en bror som är så högt uppsatt, "Ja"; sa Per "je a en sôm e högåre ändå." Oj då, vad är han för nånting då? "Han e sotar" sa Per.

Bertil Hemming

Skogsarbete före motorsågen.

Skogsarbete förekom mycket mera manuellt förr, både motorsågar och transportmedel var ganska obefintliga varför skogskvarter och kojor var vanliga litet varstans i skogarna det var som sagt långt bort i skogarna som huggarna fick söka sina kvarter, för transporterna till hemmet var inte att tänka på om man skulle orka med att jobba till sin försörjning och vila måste man ha om man skall jobba från tidig morgon till senan kväll.

Erik Örn kvistar en grov Granstock

Detta huggarlag på 12 pesoner var utplacerade i flera stugor vid Borgbodarna men kunde samlas i någons kvarter för gemensam samvaro på kvällarna, en kaffegök och litet kortspel kunde förekomma men oftast fick man elda och torka kläder och lägga sig tidigt på kvällarna för man skulle orka med tempot på dagarna.

Skogen var också fullväxt och det var i regel grova dimisioner som skulle bearbetas och det var mest timmersvansen och yxan som gällde, möjligen användes bågsågen vid kvistningen.

Ett exempel på hur en grov granstock skulle tas om hand visas av Örns Erik, det besvärligaste momentet var om man skulle kvista sådana stockar på andra sidan och vissa har brutits och slagit ner i marken och rullning av stocken var omöjlig och inte kom man åt med bågsågen och yxan alla gånger då tillkom S.B.F. och det var vad dåtidens huggare behärskade. Till detta kom sedan framkörningen som på den tiden var häst och timmersläpa men då var det nödvändigt att det var snötäkt mark. Man lunnade då fram stockarna till en lämpligare plats där man sedan kunde på ett smidigare sätt lasta om stockarna på timmerkalkarna och på riktiga vintervägar köra fram lassen till antingen flottning eller timmerbilar. Dessa kunde bara gå på stora vägar där de på denna tidpunkt kunde använda virespel. Vid dessa huggarlag kunde även körarna ha sina kvarter de hade väl samma ansvar till att få fram timret till sågverken. Eldpallkojorna var typiska sådana kvarter som användes av hela huggarlag de rymde i regel 12 man. Där eldade man på en pall mitt i kojans med ett hål i taket rakt ovanför som rökutsläpp och 3 man kunde ligga tätt packade i varje hörn.

(S.B.F. = Sunt bondförenuft)

*Huggare kring kvällsvarlden i Jontstugan vid Borgbua ca 1930-35
Sittande från vänster Esbjörs Olov, Jont Erik, Blixtens Erik,
Einar Söderman, Esbjörs Olov d.y, Jontes Anders,
Lars Berg, Erik Närsjö
Stående bakom Jont Erik d.y, Sigfrid Wallgren, Bror Ek.*

Kortet lånat av Jont Lars

För tillfället svetsar och automat- svarvar vi:

- ↪ **Delar till Volvo lastbilar**
- ↪ **Delar till postens cyklar**
- ↪ **Delar till ABB:s utrustningar**

**Vi är underleverantörer åt ABB, FCMC,
(PLÅTMEKANO), Monark, Sepson och samhäll m.fl.**

SVETSlego

Industrihuset, 780 50 Vansbro, Tel 0281-10969

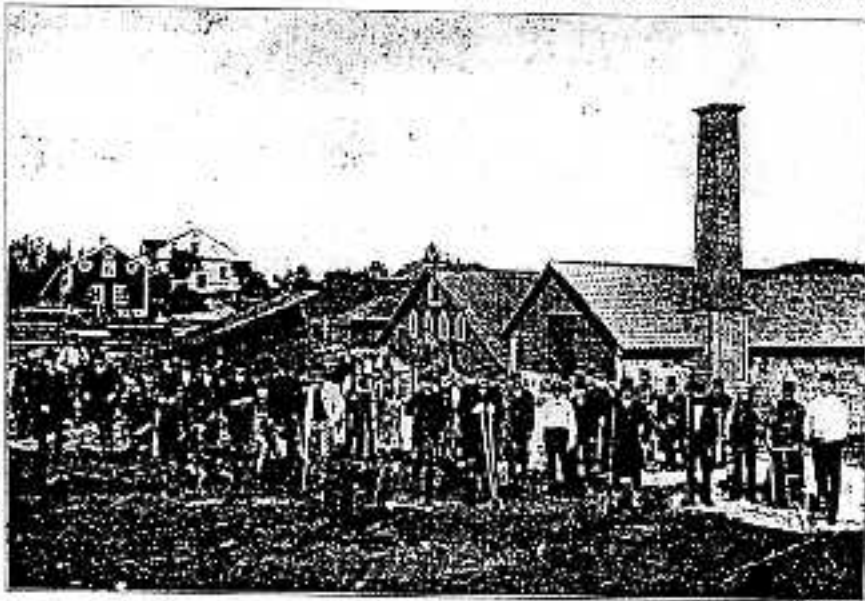
Lindesnäs i äldre tider

AV L. W. LINDÖREN.

Före 1700-talet var större delen av den trakt, där Lindesnäs bruk anlades beväst med skog, och å det område, som dammen överskrider, fanns då ej annat vatten än en genomflytande å. Denna gamla strömdäna märkes ännu mellan den s. k. Beskviken och Åslan. Lindesnäs by daterar sig dock mycket längre tillbaka i tiden och har liksom andra, från sockenbygderna avlägsna belägna byar, ursprungligen varit ett fåbodställe. Vid Ånge i Näs fanns på 1700-talet några gårdar belägna efter älven, som kallades Bäckgårdarna. Upp till för omkring 30 år sedan ägdes och brukades jorden, där dessa gårdar en gång legat, av Lindesnäs bys hermansägare. Man torde därför kunna antaga, att Lindesnäs by en gång i tiden varit Bäckgårdarnes fåbodar, men att dessa efter hand blivit bebyggda hemman.

Vid tiden för storskiflet, som hölls i Näs socken år 1805, synes dock Lindesnäs by redan hava haft en ganska avsevärd befolkning, ty då funnos där följande jordägare: Kling Halvar Olssons änka, Utby Erik Olsson, Knut Larsson, Utby Olof Olsson, Thomas

Erik Ersson, Pelles Mats Persson, Sigfrid Mats Olsson, Bäck Anders Ersson, Bäck Olof Ersson, Mats Olof Ersson, Stark Halvar Persson, Erik Andersson, Per Larsson Klinga och Löfjö Braks Bolag. Men ännu mycket längre tillbaka i tiden eller på 1500-talet synes trakten omkring Lindesnäs by eller vid Hagbodarna hava varit vistelseort för människor och kallades då platsen Sunnansjö (sunnan om Uvsjön). Detta bekräftas av ett den 4 mars 1548 av häradshövding Jöns Persson afskrivet dombrev af Anders Larsson i Sunnansjö, Näs socken, såsom fasts ej en darstades belägen höjning. Ett utdrag ur detta dombrev heter:

Bruksbeträdnngen 1890.

•Anto domus 1548 Tingades i Näs then 4 Martis och så såte thesa efterseffelna Her Retz.

Norden, Anders Halvarsson Erik Olsson Olof Larsson (Bro Erik Nilsson) Uglebeck Anders halvarsons) Borgh Erik Olsson Jög person i Storebyn.

Kom för retz Jughan Larsson uplat och såde till Anders Larsson i Sunnansjö En Köping till att upbygga och besätta byggande wid Sunnansjö ostan (for Edskone) Hattlandra milo wagh från Holbyn om till att (for Ewerdeliga äghn besitta, for Femthan mare otiget, hvilka penningar han kendes redeligha upburit hadwa sigh till fulla nöje och godla brittning-.

Av gamla kyrkböcker från 1700-talet framgår även, att Nybergsheden, seder om Lindesnäs, skall ha varit bebodd under äldre tiden. Några av de första smederna vid Lindesnäs sägas ha varit bosatta där.

Själv bruket kan dock ej åkna sin historia före år 1703. Det var den 25 november detta år som Bruksinspektoren L. Ekman erhöi tillstånd att på sitt hemman i Lindesnäs by, där han redan förut anlagt ett valtenverk för granrishänsning, vid sammanhållning få inrätta en knipphammare, och mitt på socken en mindre sådan för att av myr- och annat smärra förlärdiga här, hästsko, som och spik. Skillet som sedan under Fredriksberg, och den egentliga bruksanläggningen vid Lindesnäs daterar sig från tiden efter år 1814. Den 29 april nämnda år utfärdades tillstånd för Fredriksbergs bruksägare att upplöra en stångjärnsbård med en hammare och 450 skeppund tillverking mot dubbel hammarskatt, eller 9 skeppund tilligen, för 1815. Den 10 november samma år erhöi tillstånd att insätta en plåthammare med så stor tillverking, som kunde medhinnas, men mot minskning af 50 skeppund stångjärnsämne. Genom Bergskollegiets utslag samma år återgick stångjärnsämnet till 450 skeppund och beständes att det i sammanhang härmed utvidgade manufakturverket skulle bestå af

en plåthammare med eldstad, två knipp- och tre spikhamrar för två stökar, jämte två assor, med ett förädlingsämne på 250 skeppund, därav minst 350 skeppund spik. Den 10 mars 1839 erhöi ytterligare rättighet till 900 skeppund smide, med två bårdar och en hammare mot dubbel hammarskatt. Den 31 januari 1839 utvidgades smidet med ytterligare 450 skeppund.

År 1852 sålde Fredriksbergs bruksägare Lindesnäs med underlydande till Stora Kopparbergs Bergslag för 75,000 riksdaler. Ärel därpå anmälde bruket till oinskränkt smides- och väglöringsrätt. Verkstäderna ändrades till en stångjärnsmedja av gråsten med fyra lancashire-smältbårdar, en smältbård med tackjärnsstid, en vallung, ett valsverk med skärmaskin, en stångjärnsbård, en lyskård, en spikhammarestock med två hamrar, en sammanbyggd spik- och klensmedjehård samt en svarvstol för valrens svarvning. Till lancashirebårdarna hörde en tvärylindrisk, dubbelverkande blömsmaskin och gnisterugn med kopplåd, båda utanför smedjan. Vid särskild damm nedanför smedjan anlades ett galleri med två kuplugnar för smältning med koks och träkol. Galleriet begagnades huvudsakligen för eget behov samt för tillverkning av kokskarl till försäljning inom öfen och på Norge.

Bruket hade nu utvecklats från den mest anspråklösa tillverkning av smides till på denna tid ett av Sveriges större järnbruk. Valsverket vid Lindesnäs var det andra i ordningen i Sverige. Det första var uppfört i Finspång, dit Carl Andersson Ellström blev sänd på brukets beströmt för att lära metoden för järnvalsning. Valsverket förberedes med smältstucken

icke blott från Lindesnäs egna smältbårdar utan även från fyra smältbårdar vid Söda bruk i Järna. Stångjärnsbårdarna år 1851 var 35,072 centner. För brukets smältbårdar hämtades tackjärnet från Löfsjö masugn. Tillverkningarna avsåndes landsvägen till Sunnansjö och över sjön Väsmån till Ludvika. Därifrån fraktes järnet över den dåvarande Väsmån-Barkens järnväg till Smedjebänken och vidare nedigenom Strömsholms kanal till Stockholm. En mindre del af tillverkningen sändes landsvägen till Filipstad och därifrån vidare till Kristinehamn och Göteborg. För transporter af brukets produkter anlades ny väg mellan Lindesnäs och Löfsjö år 1855 och året därpå från Löfsjön till Norrhyttan. Landsvägen från Näs förbi Lindesnäs till Sötans färdigbygdes även år 1856. Före denna tid fanns en usel körväg mellan Lindesnäs och Näs som anlades år 1750.

I början av 1870-talet hade Stora Kopparbergs Bergslag för avsikt att vid Lindesnäs anlägga det stora järnverk, som i sjället upplördes vid Domnarvet. En smalspårig järnväg från Sunnansjö förbi Löfsjön till Lindesnäs utslakades och påhögades. En större mångårdsbyggnad upplördes som bostad åt en ingenjör, som skulle leda byggnadsarbetena. Icke mindre än tre maskinar voro på förslag att byggas i förning med detta påhögda stora järnverk. Emellertid ändrades planen, och det stora järnverket byggdes vid Domnarvet. Här kunde järntillverkningen bedrivas i större skala och med förbättrade metoder, varför driften vid Lindesnäs blev jämförelsevis mindre lönande. Dessutom bidrog, att bruket låg nära 5 mil från närmaste järnväg, och att maln och järn måste fraktas den långa vägen med hästar. Lindesnäs fick därför genomgå samma öde som drabbat de flesta små järnbruk, nämligen att nedläggas. Valsverket och stångjärnsbårdarna nedlades på våren 1878, men med smältbårdarna fortsattes ännu till 1895, då all järntillverkning både vid Lindesnäs och Löfsjön upphörde.

Lindesnäs såsom ett järnbruk var blott ett minne. Brukets befolkning spriddes på flera håll. De flesta fingo anställning vid Domnarvet, andra kommo till Skutskär och Gärsgeberg m. fl. platser. En veteran i bolagets och brukets tjänst är Bruksförvallaren G. W. Sundblad, som vid Lindesnäs började sin brukshana år 1857 och avslutade samma år 1902, efter att ständigt haft nära nog hela sin livverksamhet därstäles.

NÅS SERVICECENTER TEL. 0281-30219

Nu har vi fått
"Handlarn" till "Tempo"
Lillis...

Ja! ö då kan dom
Åk till "Tempo" ö handla
ö tankå, ö tippa

...DU JÄVLAR RLIK MAN
UTSTÄMPLAD SNARK...

Till vår nya Tempobutik
Med tillbyggd livsmedelsavdelning
Önskar Pär och Pärsonalen alla kunder
en riktigt God - Jul och Gott Nytt År!

2006

Gammelbua, Nybua och Morbua .

Samtliga fåbodställen ligger på östra sidan av Bysjön (där Gammelbua eller Mitsjöbo som det också heter ligger vid mitten av Bysjön) medan Nybua och Morbua ligger ca 2 km längre söder därom. Bönder från Utankyrka, Sveden, Hjulbäck, Utanhed och i viss mån Borgbyn var de uteslutande ägarna till fåbodarna. Få-stigen dit var den gemensamma stigen som även Håstberget, Olsberget och Sälberget brukade, den gick över älven mellan Noret och Kvarnhölsforsen och överskeppningen gick med en roddpråm när kreaturen skulle förtlyttas. Gammelbua och Morbua härstammar från slutet av 1600 talet medan Nybua kom något år senare då det var överbelagt på de andra ställena på så vis uppstod Nybua mellan dessa fåbodställen.

Detta var de ursprungliga ställena, genom detta vackra läge och närheten till sjön har genom åren tillkommit fritids stugor, men ett av dessa ställen som kom till ganska tidigt var Sjöhägnan där det förekom fåbodbruk ända in på mitten av 1950 talet främst genom att bergslaget hade kreatur på bete i hagarna väster om fåbodarna.

Gammelbua Tillhör Utankyrka och Sveden 7 st. lindor skall ha funnits

Prästlinda, Kronlinda, Janta linda, Dunder linda, Hemmings linda, Hanses Lasses linda (Hannises), Mass Lasses linda.

1. **Prästlinda** *Fåbodvall som hörde till Prästskogen En stuga från ursprungstiden ägs idag av Bertil Asplund och Knutes Richards Britta.*
2. **Kronlinda** *(tillhör Västerås stift), unyttjades vid röjningar och skogsvård på prästskogen i slutet av 50-talet.*
3. **Hannises linda** *Är ganska säkert att det är den som gamla Mitsjöbo Knut bodde i och som idag ägs av Olle och Dagny Dahlin (Knut som konstruerade egen vindkraft)*
4. **Dunder-linda** *Osäkert om det kan vara Knutes linda men Dunder Anna skall troligen ha ägts och verkat i stugan, den som idag ägs av barnbarn till Knutes Richards Greta*
- 5-7. *Janta-linda, Hemmings Linda, Mass Lasses linda, osäkert var dessa legat*
I övrigt uppförda fritidshus i Gammelbua är Olérs, Marcus, Falviks, Roströms

Sjöhägnan heter den plats som ligger vid sjökanten alldeles vid södra tillloppet till Bysjön

Där också stugan ligger som användes av de som hade kor på betet ända in på 50-talet Strax söder om tillloppet fanns en flotarbarrack mellan vägen och Åskans utlopp som Jonspers Berit och Karl Axel Andersson har som fritidsställe , nästa ställe Hed Gunnars mfl. stuga, därefter Sjöhägnan stugan ägs idag av Alice Viklund's dotter och mäg sedan Byns Mats stuga och nästa därefter Faki Sven med 2 stugor.

Dessa är de första som man kommer till när man kommer vägen från Lindesnäs.

Där efter Vägen efter sjön mot Gammelbua ca 500 m Höger sida av vägen Bertil Hemming, Börje och Siv Hemming och på vänster sida Ryno och Åsa Thorgren, Tore Hemming, "Larsa" Hemming, samt Judith Hemming.

Nybua Tillhört Utankyrka och Sveden 11 st. lindor

*Hemmings linda, Tipers Lasses, Dunder Olars, Lars Ersas, Jont Lasses 2 st.
Hemmings Erkes, Mass Lasses, Doktors, Jont Halvars, Skiffils Matses, Myr Lasses.*

1. *Hemmings linda* (Finns i Forslunds bok), stugan i ursprungs skick och rätt bra bibehållen samt uthus och källarstuga i bra skick, ägs av Börje och Siv Hemming
2. *Tipers Lasses* stuga stod norr om Hemmings är flyttad ner till sjön som fritidshus tillhör numera Börje Hemming.
3. *Jont Lasses* finns i ganska bra skick ligger ganska långt i öster ägs av Torgrens dotter och måg Åsa och Ryno
4. *Skiffils Matses* nermonterat på 50-talet och flyttat till Äppelbo
- 5-11. *Dunder Olars, Lars Ersas, Hemmings Erkes, Mass Lasses, Jont Halvars, Myr Lasses, Doktors* . osäker på var dessa har stått, idag finns inget kvar.

Morbua Tillhört Borgbyarna , Sveden, Hjulbäck och Utanhed 24 st. lindor har funnits

Hed Anderses, Janises, Spännar Erkes, Jugas Lasses, Håkas Erkes, Byns Lasses, Tångringens, Skräddar Lasses, Halvars Lasses, Tuppens Anderses, Järp linda, Gårds Pers Erkes, Utby Jons, Granats Anders, Lind Lasses Erkä, Hök Görans, Lissjanis Lasses, Bajer Lasses, Halvars Anderses, Tipers , Liss Matses, Nybons, Lars Ersas.

1. *Hed Anderses* eller *Petters* var nog den nordligaste i Morbua, endast rösen finns kvar
2. *Håkas Erkes* var nästa, denna stuga blev nerflyttad till campingen i Näs används som expedition och affärsbod.
3. *Liss Matses* kom härnäst och finns kvar än ,är i bra skick och ägs av Harald Gustafsson
4. *Granats Anderses* finns också kvar har använts som skogskvarter den ligger ganska långt söder.
5. *Gårds Pers Erkes* låg ganska långt söder där fjöset blivit flyttat till Ingmarsspelsplatsen
- 6-9. *Hök Görans, Järp linda* och *Byns Lasses* låg längst söder men bara ruiner kvar
- 10-24 *Janises, Spännar Erkes, Jugas Lasses, Tångringens, Skräddar Lasses, Halvars Lasses, Tuppens Anderses, Utby Jons, Lind Lasses Erkä, Lissjanis Lasses, Bajer Lasses, Halvars Anderses, Tipers, Nybon* och *Lars Ersas*, dessa är osäkra var de legat nu är det bara antaganden trots gamla murar som syns. Hela Morbua är tyvärr ett igenväxt fåbodställe fast att det har varit ett av de största med flest stugor i Näs.

Källarstugan och uthuset vid Hemmings Linda i Nybua

Foto: Lars Tapp

Tipers Lasses stuga i Nybua innan den blev flyttad ner mot sjön. Ägs idag av Börje Hemming

Foto Lars Tapp

Stugan och ladan vid Tantes Hägna i Västra Flen sluttningen "Numera borta"

Foto Lars Tapp

Denna bild som är tagen från Klacken över Åskbackarna mot de berörda fåbodarna och Svansberget, har Tapp Lary fångat in och den får visa den "vy" där Nybua, Gammelbua och Morbua finns.

...JULEN
NÄRMAR
SIG OCH
DET SKALL
VARA:
MJÖLK TILL
GRÖTEN,
POTATIS
TILL LUTFIS-
KEN OCH
SÅ JUL-
GRAN FÖR-
SÅSS !!!

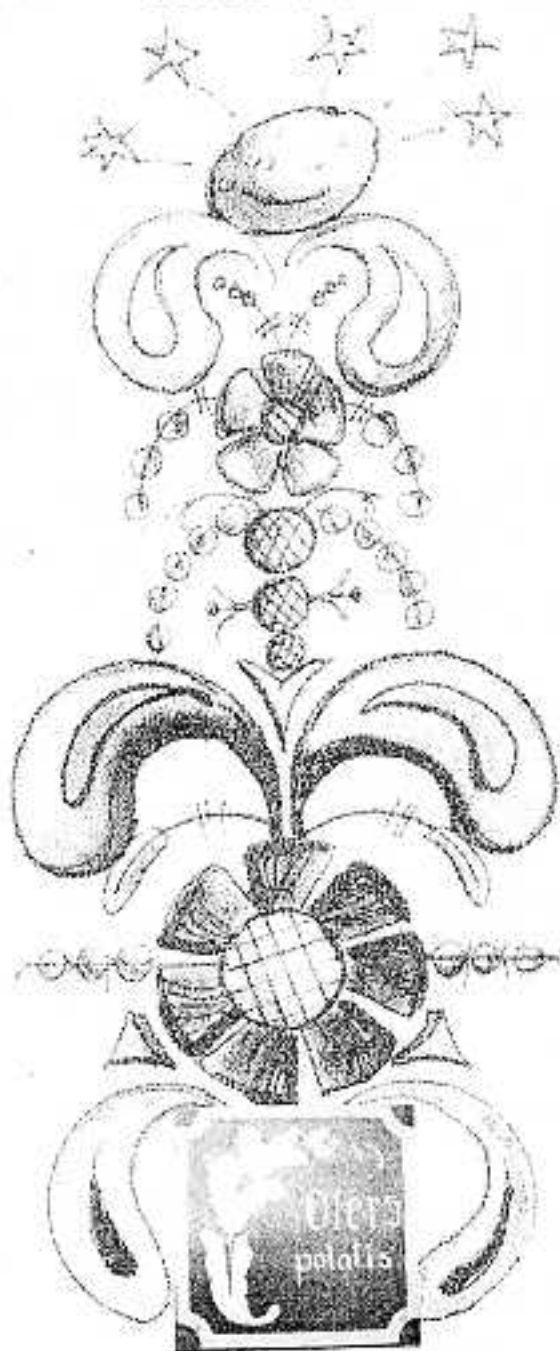
KATRINAS GÅRD SVANS

...VI ÖNSKAR ALLA NÄSBOR EN GLAD
OCH SNÖVITJUL!!!!

telefon 0281-30102 el. 30078

mjölk potatis skog

...potatisen med
anor...

Bröderna Olérs
Nederborg Nås
Telefon 0281-30261

Möckelind Erik Larsson född 1873

son till Möckelind Lars Eriksson 1845-1902

och Olérs Britta Jonsdotter 1855-1921

Gift 1897 blev frälst samma år och blev officer i
kår 142 flyttade till Vansbro kår 210 tillbaka till
Nås 1905 blev kvar i Nås till 1923 då han med
familjen flyttade till Chikago i Amerika Han har
sedan dess haft ständig kontakt med spec. sin
broder som bodde i Säter han sände många
minnen om sin hembygd med Frälsningssånger
och även teckningar på kära platser i Nås som han
mindes. På ett av breven till brodern har han från
sin stamfader Gabriel Tilling upptecknat alla
ättlingar fram till sina fäder och avslutat med
följande skrift:

*Ej finns deras namn på hävdernas blad-de
levde i ringhet och frid-Men jag sörjer ändå
deras långa rad-allt upp i den urgrå tid-De
kände ej tråttjänst,förstodo ej krus- de sutto
som drottar i eget hus- och togo sitt högtidsrus-
De kysste flickor i livets vår-en vart deras
trofasta brud-De ärade kungen, de fruktade
Gud-och dogo i ställhet, mätta av år.*

Tecknar din broder! Erik Larson

— Hör vid sin fäbodstuga. —

"Sjung mig hem! — — —"

*Sjung mig hem om du kan med en hälsning
till Rästlångsets härliga höjd!
Jag vill höra på vattkullans tjujning,
och på trasternas kvittrande präjd.
Jag vill gå på de stigar i skogen,
der jag gick i sällskap med "Far!"
Se den plats "Mor min" valla så trogen,
med sin betande bjord många dar.*

— F. S. En vers ur min hälsning till hembygden! —

Hembygdsminnen.

*Är en barndoms och ungdomsminne. E.L.
Som ett minne, till minnen
L. Lars Sammelsten i Källback, Sids.
Härjedalen, Sverige.
Chicago, 6115 S. Dania Street, Sunday, 1927.
7.2.*

Knösen - Mars, 1925.

Ott Jons fäbodstuga, Hårbyarna, Knösen.
(1796, är ingulet här på spishällen.)

*Detta var mitt vinterkvarter, sista vintern
jag var i hembygdens skogar, vid Knösen.*

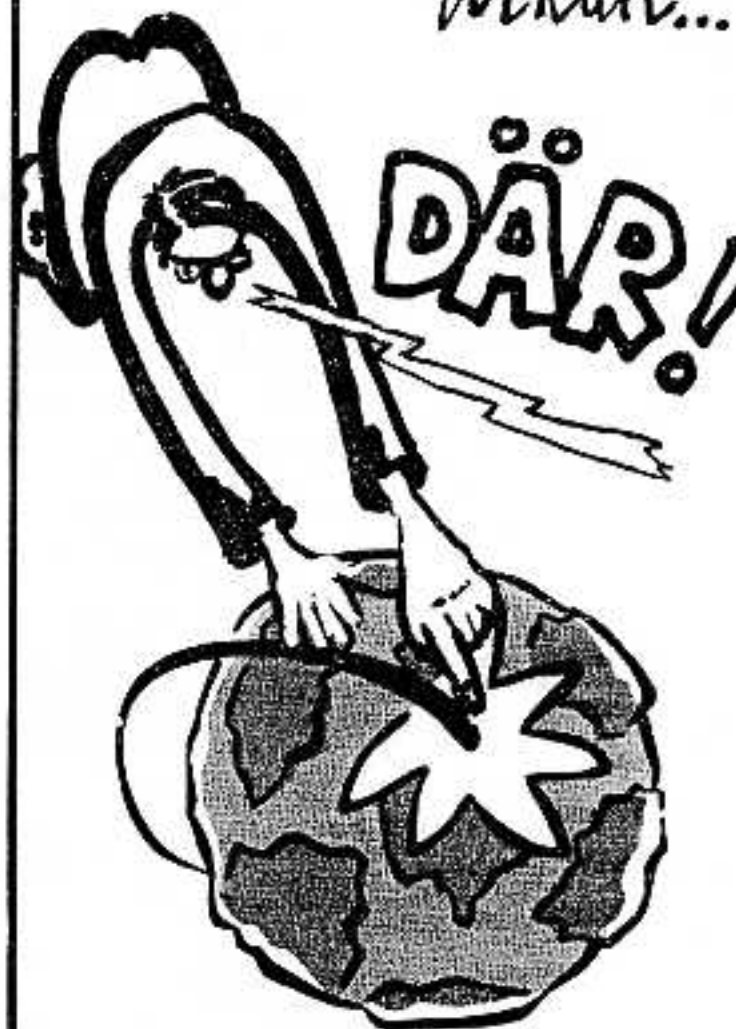
*Sin vill jag sitta, som förr jag satt
i hembygdens dal och drömde,
då månen sin ljusflod tömde
kring jorden i vindlös natt.*

*Sin slår tratten sin drull i durr,
än hör jag tjädervingbruset
och lyss till det vaka suset
från hembygdens gran och fur.*

*(Chicago den 8 juli
1928)*

.. efter våra
inmätningar
råder ingen
tvekan...

Vi arbetar med GPS-inmätning
och dokumentation ledningsnät.

Hagström

Närsvägen 23 Tel. 0281-30597
78053 NÄS Fax. 0281-30597
070-6208271

Dagboksanteckningar vid den
vetenskapliga expeditionen till
Knösens. År 1933.

Knösens.

Den 21/11 1934 anlände Ture Hallkvist, byggnads-
värd Nya Tryckeriet Västbro, och Erik Olsson, smidesvärd, Skon-
&L-fabriken, Västbro, till Sjölars sluga vid Knösens. Vi startade
från Sjölars kl. 8 fm ankom till Knösens kl. 12.30. Temperaturen var 7° - med sparsam
is. Färd var synnerligen dåligt utrustad. Vi tillagade oss
svettiga och sugna efter färden. Kunde ej i Sjölars nyckeln utifrån
dykade oss in till Sjölars och Sjölars ha översesende.
Efter att ha fått en sjudjävla basen på Sjölars välsjöv-
färd med kokade vi potatis och stekte sill. Men ha vi
ätit och druckit kaffe, mjölk och ät frösmör, och
äro lata och slöta av vaktningar. Ture har fått följ
på en gammal kortlek och sätter och lägger patienter
på skrivaren. Men Ture - vara med oss i fortsättning av.
Vi har fått en björ på Sjölars marker, förnyttelse hänvisar
till lagtima vaktning i Mars 1934. Usatt 6 ständbrök i Knösens
Beräknad fångst dörra = 8 spådon

Den 22 dec. Tisdag. En snöig dag med mycket snö, med många gnarlar
ljud från ensatta, men inga spåken har iakttagits. Kl. 7 fm
vi har blivit druckit, och är intar nu dags-
mjölk. Mycket för starkt här tillräckligt, cirka 10-15
delar spelar mindre roll. Men fisk fångad, ej
ens ett mapp. Sven, Axel och junior Sjölars var
här efter hö. Sedan vi ätit och druckit
svenskt, och i kokade vi fläskkorv
och potatis, varpå vi åt så vi blev orörliga.
Vi började på att fundera på livet
efter detta, men nu har magen släppt
efter, därför alla reaktioner börjar blivit
bördiga till oss. En öfver är som
förelaggen till kl. 9.

Den 29 dec.

Vissa i ett sträcke till till 2.
 Långt om ett salant område. Vi har varit
 med på 2. m. Vi har älskat laget en mollid.
 och ett så att fara för livet föreligger.
 Vidare veckan har vi fångat cirka 26 st
 gäddor. Deras torde vikten för många
 varierar mellan 2.9 och 5.3 kg. Två gånger
 har vi i Rätjärn haft napp på ena snut-
 stävande 16 och 1/2 kg. högen en råbock.
 Tur utstade går ut på 2.28 st aborra, därav
 2 st små. Fångsten hade nog blivit betydligt
 ymnigare därest vi kunnat göra hål i den
 lilla högen några fiskarna äro alla som
 i snitt 10-12 cm. De ar de största och de
 som spåret varit upp i 10-12 cm. De
 da långt om ett område. Den röktes ut,
 och å hon skärms ut. (En annan avsnitt)

Dagboksanteckningar skrivna av Matspers Erik i Tyna,
 Sjö Bertil och Lars-Uno hittade dem i Sjö Lars fäbod i
 Knösen

Inlämnat av Sjö Anna

Närsjö blåsorkester

Omkring 1910

Från vänster

Lissjanis Anders Larsson	ner i galn
Lissjanis Olov Olsson (Dalkvist)	oppi "
Lissjanis Erik Larsson (Dalberg)	täppa
Lissjanis Anders Larsson	"
Lissjanis Lars Larsson	"
Lissjanis Anders Olsson	oppi "

Nr. 3,4,5 är bröder

Nr. 2,6 är bröder

Nr. 4 farfar åt (Östen o Martin)

En riktigt musikalisk

Lissjanis slakt.

Kortet lånat av Anna-Greta L.

Hur jag minns Nås under barntiden .

När det nu går mot advent kom jag att tänka på hur julskyltningen kunde se ut förr, då var det många affärer med skyltfönster och tomtar i.

Om vi går tillbaka till 1945 julen innan jag började skolan då vi skulle ut och titta på julskyltningen, då var det vitt och ganska mycket snö och framför allt sparkstöttingsföre, Jag fick följa min far och mor en söndag kväll, vi åkte spark efter Borghyvägen ner mot Kyrkan, då hade vi den första affären med skyltfönster vid Axel Matsons affär eller Håkasboa som den också kallades (den blev senare Mellanborgs konsumbutik), då fanns det även en handelsbod på övre våningen av Lissmatsgården i Överborg som "Aos" Axel och Lissmats Anna stod för. (Axel blev föreståndare för Konsumfilialen i Mellanborg några år senare).Halvvägs ner till kyrkan var nästa skyltfönster vid Tapp Isaks Skomakeri och Skoaffär, där man kunde beskåda skouppsättningen för vintern, sedan strax före folkskolan hade vi Lindgrens Kafé där kunde man gå in och köpa en kopp kaffe eller ett glas saft för att därefter gå in till Robert Lind på andra sidan vägen, där var det riktig Julbasar bara litet kylslaget där inne, vi kunde få se Robert komma in från bostaden påklädd med krummel och tjock ulster, men det var ett helt himmelrike att få gå och titta på alla leksakerna, här började man att skriva önskelistan. Sedan mitt emot folkskolan var Majas affär eller Nils Halvarssons speceriaffär här skulle man få gissa på ett antal varor i någon glasburk och kanske vinna ett pris. Sedan åkte vi fram till kyrkan och vidare Storbygatan över bron då kom man först till Tysk Eriks Affär med Chark varor som luktade rökt, även här var det gissning av olika slag, därefter Tysk Gunnars fotoaffär som senare blev färg och sportaffär och drevs av Åke Rhodin i det vita hus som idag står på höger sida före Kumlahusen. Nästa skyltfönster var vid Jont Gottfrids ekiperingsaffär både för herr och dam här var i regel öppet så man kunde gå in och beskåda kläderna. Nästa ställe var sedan Järn Pelle en liten affär som stod där medborgarhuset nu är fast närmare Storbygatan där det fanns allt tänkbart från Järn till Leksaker, här var det ånyo önskegrejor bara att fylla på önskelistan innan man fortsatte till Konsums huvudbutik bortom biografen och högst uppevid vägskälet Ernst Matssons speceriaffär, detta var i princip vad

man hann med och hade man bra sparkföre så kunde man sparka iväg till Sveden där Tysk Ernst hade sin speceriaffär där jag minns att jag köpte min första kastspöustrustning något år senare, denna affär satt nästan ihop med Lyckholms sparbank som är det hus som Ronny Grönberg och Anna Lööv äger idag sedan fanns det även här en konsumfilial den var vid det hus som nu är till salu bredvid Byns.

När vi sedan sparkar hemåt och kommer till vägskälet fanns Virans café (idag pizzerian) som hon nyss hade flyttat till sedan hon hade den lilla kiosken vid väggkanten. Det som fanns därutöver i Nås var att det fanns två cykelaffärer Jonspers Eriks cykelverkstad där han även sålde och reparerade cyklar den låg efter Nårsjövägen strax bortom Christer Perols vilket då var Jont Gottfrids affär och TP.Larssons verkstad (efter vägen till järnvägsstation) som även hade cykelbutik åtminstone reservdelar. Bagerier fanns 3 st.Skansbackens bageri och Rosse bageriet och sedan Lindholms Cafe som jag inte minns men som jag tror fanns kvar på 1945 det låg efter Lindesnäsvägen mitt emot Holpers Larses Ingrid. Och sedan i Heden i Göslottet fanns den fjärde Konsumbutiken kommer ej ihåg om den fanns 1945 men den kom nog kanske till något år senare och en kiosk fanns också vid Heden som ägdes av Järn Pelle och sköttes av Valfrid och Hulda Liss som hade den på sin tomt. Det skall ha funnits en kiosk tidigare vid vägen upp till Esbjörsgården vilken som stod för den där vet jag icke säkert.

Men man kan inte annat än tänka tillbaka på den tiden utan att bli nostalgisk och jag kommer ej ihåg allt men detta fick mig att fylla ut ett tomrum i "Vargen" så att någon annan kanske kan minnas litet mera om Nås förr i tiden. Ni är alla välkomna att komma med tankar från förr.

Jag vill önska Er läsare en riktigt

God Jul och ett Gott Nytt år !

Nils-Erik

Under kriget råkade ett Tyskt spaningsplan nödlända i en Åker i Äppelbo varefter denna ramsa kom till.....

Vet e å att ett flygplan a Haverera ti en Kornåker däre Rågsveden!

Från läsekretsen

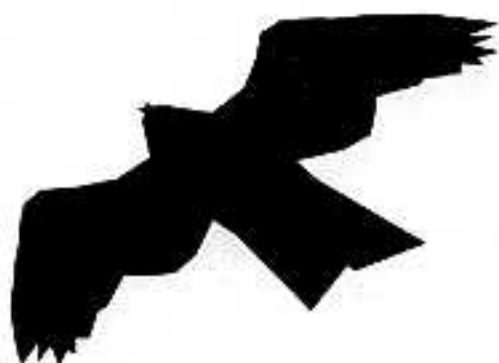
Lokaltidningar i Nås.

Tidningen Ingmarsbygden — som enligt reportaget i denna tidning den 16/3 "föddes natten till fredagen" — är Ingalunda den första tidningen från Nås. Den första torde vara den av nuvarande vice talmannen redaktör Anders Olsson utgivna tidningen i OGT-logen 2014 Brödralag. Om jag inte missminner mig hette denna tidning Nytta och Nöje och den utkom omkring sekelskiftet. Omkring 1916 utgav redaktör Valfrid Bäckman, numera verksam i Hallandsposten, tillfällighetstidningen Nåsposten, och ungefär samtidigt kom en annan tillfällighetstidning som jag vill minnas hade namnet Hinnesblad från Lindesnäs bruk.

1943 tog Ingmarsbygdens chefredaktör kyrkoherde Elis Heimgård initiativet till en tillfällighetstidning som fick namnet Nåsvargen och som utkom fyra år i rad. Från kungliga biblioteket gjordes sedan en förfrågan om Nåsvargen utkommit med något femte nummer.

För övrigt kan nämnas att under 1900-talet har fem personer som växt upp i Nås blivit yrkesjournalister vilket kan anses vara rätt många från en relativt så liten socken. Fyra av dessa fem har fått sin skolning i yrket i Lidmanpressen.

M 23/2 53 IB.

För allmän kännedom!

Från förra numret av "Vargen" stod om Björnjakt och sista Björnen som dödades i Nås av Josefs gubben då endast 14 år gammal.

Rättelse:

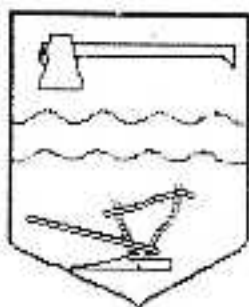
Josefsgubben Josefs Lars Olsson Kvarnåset 1796-1878 gift med Skifs Anna Olsson från Kvarnåset de fick nio barn tillsammans, nr tre i barnskaran var Lars 1828-1894, (han som byggde Utanheds kvarn), och nr. sju i barnskaran var Olov 1842-1893. De båda pojkarna var båda storjägare liksom fadern och dessutom goda skidlöpare enligt Forslund.

När gubben en dag lagt ut åtel, gick den då 15-åriga Lars dit mot faderns vilja och vaktade från en björnskulle, bredvid åteln och sköt björnen med en kula i ryggen så denne ej kunde gå på bakfötterna, endast släpa sig fram. Han ville se hur fort björnen kunde komma och kastade sin matväska framför honom, glömt att han hade amution i denna. Han lyckades med en granslana få väskan tillbaka, laddade om med krut och en näve hagel. (Han hade bara haft en kula med sig). Och gav Nalle en hagelsadva, men då blev Björnen ännu mer vansinnig. Lars lyckades springa hem och fadern gick dit och sköt ihjäl björnen.

Vid Knösens säbodar hade länge uppehållit sig en väldig björn som ofredat vallgången och satt skräm i alla. Till sist, då han rev ihjäl en ko, sändes bud på "Josefsgubben" kallad och denne tog en karl med sig, som skulle bära en reservbössä åt honom, ty på den tiden tog det lång tid att ladda om geväret. Karlarna ställde sig i ett hållpass och björnen kom där mycket riktigt. Den väldige björnen var van att kunna skrämma alla på flykten och rusade rakt mot björnskytten, som dock ej vek undan utan ämnade låta björnen komma inåt mynningen. Då blev björnen villrådlig, vände om och kastade sig in i skogen, men fick en kula i kroppen dessförinnan. Björnen stupade dock ej utan kom undan skytten. Han hittades efter någon tid död i en annan socken.

Detta skall Valfrid Bäckman (dotterson till Josefsgubben) ha skrivit om i denna tillfällighetstidning som utgavs 1916 under rubriken "När det fanns varg och Björn i Nås"

Uppgifter från Rune Hedemo

Bakom oss har vi nu lagt sommarens ganska så fina väder om inte så väldigt varmt så har vi i alla fall klarat oss från evigt regnande, speciellt när hösten kom som var riktigt ljuvlig, men torr så något större vattenflöde blev det ej i älven. Nu ser vi fram mot en ljus och vit vinter med lagom mycket snö och ej för kylig men kvicksilvret helst under nollan mesta tiden då är i alla fall önskan gjord, men vi får väl ta det som kommer och se glada ut ändå.

Framför oss har vi en ny "varg" fullproppad med gamla nyheter. Hed Gunnar (tel. 0281 30098) har som vanligt hand om annonser och distribution och saknar ni något nummer av "vargen" ring Gunnar!

Jag vill tacka alla annonsörer som återigen ställt upp och att Ni också i fortsättningen gynnar "Vargen" och Hembygdsföreningen.

Till alla läsare en fin jul och trevligt nyår 2006 !!

Nils-Erik!

*Gästyivar Erik Demonstrerar "Länsman" vid Hästberget
(Länsman = stort Järnspekt)*

Foto Lars Tapp